

Bayesovské sítě – řešené úlohy

Shromáždil: Jiří Kléma, klema@labe.felk.cvut.cz

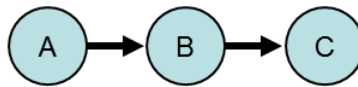
ZS 2011/2012

Cíle materiálu:

Text poskytuje řešené úlohy jako podpůrný výukový materiál ke cvičení předmětu RZN na bayesovské sítě. Materiál doplňuje úlohy uvedené v přednáškách: Grafické pravděpodobnostní modely – úvod, Grafické pravděpodobnostní modely – inference, Grafické pravděpodobnostní modely – učení.

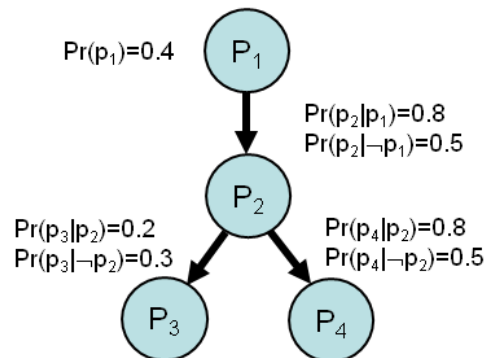
1 Nezávislost a podmíněná nezávislost

Příklad 1. Dokažte, které vztahy (podmíněné) nezávislosti kóduje lineární spojení tří náhodných veličin.

2 Inference

Příklad 2. Pro síť na obrázku počítejte marginální a podmíněné pravděpodobnosti $Pr(\neg p_3)$, $Pr(p_2|\neg p_3)$, $Pr(p_1|p_2, \neg p_3)$ a $Pr(p_1|\neg p_3, p_4)$. Použijte metodu **výčtové inference**.

Příklad 3. Pro stejnou síť počítejte stejné marginální a podmíněné pravděpodobnosti. Využijte vlastností orientovaného grafického modelu ke **zjednodušení** manuálního výpočtu.

Příklad 4. Pro stejnou síť znovu počítejte podmíněnou pravděpodobnost $Pr(p_1|p_2, \neg p_3)$ pomocí vzorkování. Diskutujte výhody a nevýhody dopředného a Gibbsova vzorkování. V tabulce je k dispozici výstup uniformního náhodného generátoru na intervalu $(0,1)$, použijte jej ke tvorbě vzorků.

r_1	r_2	r_3	r_4	r_5	r_6	r_7	r_8	r_9	r_{10}
0.2551	0.5060	0.6991	0.8909	0.9593	0.5472	0.1386	0.1493	0.2575	0.8407
r_{11}	r_{12}	r_{13}	r_{14}	r_{15}	r_{16}	r_{17}	r_{18}	r_{19}	r_{20}
0.0827	0.9060	0.7612	0.1423	0.5888	0.6330	0.5030	0.8003	0.0155	0.6917

Příklad 5. Nechť před budovou fakulty jezdí tři linky tramvaje – 6, 22 a 24. Linka 22 jezdí častěji než 24, ta jezdí častěji než linka 6 (poměr je 5:3:2 a je zachován po celou dobu provozu). Na lince 6 jezdí ve dne krátká souprava v 9 z 10 případů, večer je krátká vždy. Na lince 22 jede krátká souprava jen zřídka večer (pouze v 1 z 10 případů). Na lince 24 se může krátká souprava objevit kdykoli, obvykle ale jezdí souprava dlouhá (8 z 10 případů). Na Albertov jezdí linka 24, linky 6 a 22 jedou na IP Pavlova. Ke změně trasy dojde pouze když tramvaje jednou do vozovny (nechť 24 má vozovnu směrem na IP Pavlova a 6 a 22 směrem na Albertov). Do vozovny jezdí každá desátá tramvaj rovnoměrně po celou dobu provozu. Večer je od 18 do 24 hod, den je od 6 do 18 hod.

- Nakreslete **správnou, efektivní a příčinnou bayesovskou síť**.
- Anotujte síť tabulkami podmíněných pstí.
- Je večer. Do zastávky vjíždí krátká tramvaj. Jaká je pravděpodobnost, že pojede na Albertov?
- V zastávce na KN čelně pozorují tramvaj 22. Bude dlouhá nebo krátká?

3 Testy (podmíněné) nezávislosti, volba struktury

Příklad 6. Na základě níže uvedené frekvenční tabulky rozhodněte o vztahu mezi veličinami A a B .

	c		$\neg c$	
	b	$\neg b$	b	$\neg b$
a	14	8	25	56
$\neg a$	54	25	7	11

4 Dynamické bayesovské sítě

Příklad 7. U pacienta s nemocí N lékaři každý den měří hodnotu klíčového parametru P , ta může nabývat hodnot $\{\text{nízká, střední, vysoká}\}$. Hodnota P je ovlivněna pacientovým aktuálním skrytým stavem S . Pro S rozlišujeme hodnoty $\{\text{dobrý, špatný}\}$. Mezi dvěma následujícími dny dochází ke změně stavu v pětině případů. Je-li pacient v dobrém stavu je hodnota parametru P spíše nízká (z 10 měření je průměrně 5 nízkých, 3 střední a 2 vysoká), je-li pacient ve špatném stavu je hodnota spíše vysoká (z 10 měření jsou průměrně 3 nízká, 3 střední a 4 vysoká). Při příchodu do nemocnice v den 0 byl stav pacienta neznámý, tj. $Pr(S_0 = \text{dobry}) = 0.5$.

- Nakreslete přechodový a sensorický model dynamické bayesovské sítě modelující zadání,
- určete pravděpodobnost, že pacient je v dobrém stavu ve dni 2, pokud hodnota P ve dni 1 i 2 byla nízká,
- lze bez dalších výpočtů rozhodnout o nejpravděpodobnějším průchodu pacienta stavu ve dnech 0, 1 a 2?, zdůvodněte.